

Małgorzata Wróblewska  
Warszawa

## Rola Rządowego Centrum Legislacji w procesie tworzenia prawa

Role of the Government Legislation Centre in the law-making process

### Streszczenie

Autorka analizuje rolę, jaką odgrywa Rządowe Centrum Legislacji (RCL) w procesie tworzenia prawa. Wskazuje na najważniejsze powody powołania tej instytucji, łącząc je z krytyką dotychczasowego modelu tworzenia prawa. Zwiększenie skuteczności działania RCL wiąże z rozszerzeniem jego zadań.

### Słowa kluczowe

Rządowe Centrum Legislacji, tworzenie prawa, resortowy model tworzenia.

### Abstract

The author analyzes the role of the Government Legislation Centre (RCL) in the law-making process. She identifies the main reasons for the establishment of this institution, combining them with the criticism of the current model of creating law. Increasing the effectiveness of the RCL involves the extension of its tasks.

### Key words

Government Legislation Centre, the creation of the law, the departmental model of creation.

Niniejszy artykuł jest poświęcony roli Rządowego Centrum Legislacji w procesie tworzenia prawa na poziomie rządowym. Powołanie w 2000 r. Rządowego Centrum Legislacji było pierwszym realnym działaniem w kierunku usprawnienia procesu stanowienia prawa. Jednak aby zrozumieć obecną rolę i zadania Rządowego Centrum Legislacji, a także wskazać pożądane kierunki jego dalszego rozwoju, konieczne jest krótkie omówienie stanu tworzenia prawa przed jego powstaniem.

## 1. Stan tworzenia prawa przed powstaniem Rządowego Centrum Legislacji

Od wielu lat zarówno eksperci, jak i praktycy współdziałają w celu doskonalenia elementów całego procesu tworzenia prawa. Potrzebę współdziałania ekspertów w po-

szczególnych dziedzinach nauki oraz ludzi o niesformalizowanej wiedzy i doświadczeniu życiowym analizował bardzo szczegółowo J. Wróblewski, który twierdził, że „rola pierwszych jest tym większa, im więcej nauka może powiedzieć o zjawiskach relewantnych dla prawodawstwa, im szerzej na jej gruncie można przewidzieć konsekwencje alternatywnych możliwości rozmaitych rozwiązań, oraz, im bardziej opinie nauki w tym zakresie są jednolite. Rola tych drugich jest tym większa, im bardziej rozproszone doświadczenie życiowe jest miarodajne w dziedzinach, które nie posiadają opracowania profesjonalnie naukowego, a są doniosłe dla procesu prawodawczego. Jest to argument za łączeniem proceduralnych wartości demokratycznych i naukowych w procesie prawodawczym”<sup>1</sup>.

Konsekwencją przeprowadzonych badań procesu legislacyjnego przez środowiska zajmujące się teoretycznie i praktycznie problematyką legislacyjną były liczne publikacje<sup>2</sup>, które krytycznie odnosiły się zarówno do procesu tworzenia prawa, jak i jego efektów.

Zwracano przede wszystkim uwagę na nadmiar regulacji prawnych<sup>3</sup>, niestabilność prawa oraz brak przejrzystości systemu prawa<sup>4</sup>, niespójność unormowań<sup>5</sup>, brak planowania prac Rządu<sup>6</sup> czy traktowanie konsultacji społecznych jedynie jako formalności<sup>7</sup>.

Doktryna już od lat siedemdziesiątych zwracała uwagę na nadmiar regulacji prawnych. S. Wronkowska, oceniając stan prawa i proces jego tworzenia w okresie PRL, wskazała, iż „zwracano w tamtym okresie uwagę na to, że organy państwa wydają zbyt wiele aktów prawnych, co wobec nie dość precyzyjnego uchylania obowiązujących aktów prawnych utrudnia orientację w stanie prawnym już nie tylko obywatelom, ale nawet

---

<sup>1</sup> J. Wróblewski, *Zasady tworzenia prawa*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1989, s. 148.

<sup>2</sup> Do najważniejszych publikacji dotyczących zarówno okresu PRL, jak i lat 1989–2013 należą m.in.: S. Wronkowska, *Problemy racjonalnego tworzenia prawa*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1982; J. Bafia, *Zasady tworzenia prawa*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1984; J. Jaskiernia, *Zasady demokratycznego państwa prawnego w sejmowym postępowaniu ustawodawczym*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 1999; S. Wronkowska, *Zagadnienia procesu legislacyjnego* „Przegląd Legislacyjny”, 2000, nr 1 oraz S. Wronkowska, *Tworzenie prawa w Polsce – ocena i poprawne kierunki zmian. Raport Rady Legislacyjnej przy Prezisie Rady Ministrów*, „Przegląd Legislacyjny” 2006, nr 1; raporty z realizacji projektów: *Społeczny monitoring procesu stanowienia prawa*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2008; Obserwatorium demokracji Instytut Spraw Publicznych, *Demokracja w Polsce 2007–2009*, Warszawa 2009, *System stanowienia prawa w Polsce – Zielona Księga*, Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2013; oraz raport K.H. Goetza i R. Zubka, *Stanowienie prawa w Polsce. Reguły legislacyjne a jakość ustawodawstwa*, opracowanie wydane w ramach programu Ernst & Young „Sprawne Państwo”, maj 2005; E. Balcerowicz (red.), *Reforma procesu stanowienia prawa*, Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa 2004 i publikacja W. Staśkiewicz, *Stanowienie prawa*, [w:] L. Kolarska-Bobińska (red.), *Co warto, co należy zmienić. Poprawa jakości demokracji w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2008.

<sup>3</sup> J. Bafia, *Zasady...*, s. 46.

<sup>4</sup> S. Wronkowska, *Problemy...*, s. 31 oraz J. Wróblewski, *Teoria racjonalnego tworzenia prawa*, Polska Akademia Nauk, Warszawa 1985, s. 240.

<sup>5</sup> J. Bafia, *Zasady...*, s. 59.

<sup>6</sup> J. Wróblewski, *Teoria...*, s. 311.

<sup>7</sup> S. Wronkowska, *Tworzenie prawa w Polsce...*, s. 12.

organom tworzenia prawa. Podkreślano, że liczba obowiązujących aktów jest nadmierna w stosunku do możliwości ich efektywnego stosowania przez organy państwa. Wskazywano zarazem, że system prawa jest nie dość stabilny; obowiązujące akty są często i pochopnie nowelizowane albo uchylane i zastępowane nowymi unormowaniami, co nie zawsze wiązało się z uzasadnionym stwierdzeniem nieefektywności prawa w jakimś zakresie i nie zawsze, co należy podkreślić, opierało się na należyście uzasadnionych przypuszczeniach co do większej efektywności nowo wprowadzonych unormowań<sup>8</sup>.

Z kolei J. Bafia<sup>9</sup>, dokonując oceny stanu prawa w początkach lat siedemdziesiątych, stwierdził, że nadmiar regulacji prawnych to problem, który budzi niepokój. Przyczyną tego niepokoju nie jest tylko wzrost liczby aktów prawnych związanych z powiększeniem się obszaru reglamentacji prawnej, spowodowany rosnącym zasięgiem organizacyjnych, gospodarczych i kulturalno-wychowawczych funkcji państwa i związaną z tym koniecznością rozwijania administracji publicznej i sektora uspołecznionego, ale przede wszystkim to, że przepisy prawne regulują te same sprawy w sposób szczegółowy i kazuistyczny w różnych aktach prawnych.

Na temat uporządkowanego systemu prawa i stabilnego systemu wartości wypowiedziała się doktryna<sup>10</sup>, która wskazała, że przy obecnym poziomie techniki prawodawczej uporządkowanie prawa stanowi potrzebny element jego doskonalenia i jest zgodne z postulatami racjonalnego<sup>11</sup> tworzenia prawa. Z kolei stabilny system wartości ujmowany<sup>12</sup> jest jako jeden z instrumentów służących realizowaniu założonych celów (wartości). Ażeby za pomocą prawa powodować albo utrzymywać pożądane stany w życiu społecznym (cele), prawo ujmowane jako środek służący realizowaniu owych celów powinno charakteryzować się określonymi właściwościami zapewniającymi jego prestiż oraz sprawność jako instrumentu oddziaływania. Do tego rodzaju cenionych właściwości prawa zaliczono to, że jest ono skuteczne oraz stabilne. Według doktryny<sup>13</sup> działanie skuteczne to takie, które osiąga cel założony przez działającego. Skuteczność prawa nie jest jednak jedynym ani najwyższym kryterium oceny prawa obowiązującego. Skuteczność prawa może być rozpatrywana w trojaki sposób. Po pierwsze skuteczność prawa to relacja skutków funkcjonowania reguł prawnych do celu, jakie założył prawodawca. Po drugie skuteczność prawa może być rozumiana jako skuteczność decyzji stosowania prawa. Po trzecie skuteczność prawa może być rozumiana bardzo wąsko, jako sposób wykonywania decyzji stosowania prawa. Wskazywano, iż o skuteczności mówi

---

<sup>8</sup> S. Wronkowska, *Problemy...*, rozdział IV.

<sup>9</sup> J. Bafia, *Zasady...*, s. 46.

<sup>10</sup> J. Wróblewski, *Teoria...*, s. 318; S. Wronkowska, *Problemy...*, s. 31.

<sup>11</sup> Modelowi racjonalnego tworzenia prawa wiele uwagi poświęca doktryna, np. J. Wróblewski, *Teoria...*, czy S. Wronkowska, *Problemy...*

<sup>12</sup> S. Wronkowska, *Problemy...*, s. 31.

<sup>13</sup> J. Wróblewski, *Teoria...*, s. 240.

się wtedy, gdy chodzi nam o ustalenie, czy następstwa działania są zgodne (lub w jakim stopniu są zgodne) z celami działającego podmiotu. Skuteczne działanie, w kontekście rozważań prakseologicznych i teoretyczno-prawnych, to, ogólnie mówiąc, działanie, które realizuje w dostatecznie wysokim stopniu cel podmiotu działania. Skuteczne prawo to prawo, które realizuje w dostatecznie wysokim stopniu cel prawodawcy.

Przyczyny niestabilności prawa oraz braku jego spójności upatrywano<sup>14</sup> nie tylko w ogromnej liczbie unormowań i ich częstych zmianach, co wysoce utrudniało osiągnięcie spójności, ale także w tym, że nie było ono tworzone na podstawie dostatecznie uzgodnionego, uporządkowanego i stabilnego systemu wartości oraz na podstawie rzetelnej wiedzy, co w konsekwencji doprowadziło do procesu dekodyfikacji wyrażającego się nadmiarem szczegółowych przepisów. To z kolei pozbawiło zasady prawa ich roli wyznacznika kierunku tworzenia oraz interpretacji i stosowania prawa<sup>15</sup>.

Ten stan prawodawstwa i prawa miał wiele przyczyn. Jako jedną z nich wskazywano dominację resortowego modelu tworzenia prawa<sup>16</sup>, który odnieść można do różnych etapów prac nad rządowymi projektami ustaw. Zjawisko to było w literaturze prawniczej i innych publikacjach przedmiotem krytyki kierowanej do rządu.

Zwracano uwagę<sup>17</sup>, że nie można oczekiwać w pełni zadowalających rezultatów w zakresie doskonalenia resortowej działalności prawotwórczej, jeżeli zarazem nie udoskonali się systemu stanowienia<sup>18</sup> aktów prawnych, na podstawie których podejmowane są w praktyce resortowe decyzje o tworzeniu prawa. Do eliminowania wad prawotwórczej działalności resortowej nieodzowne było dokonanie w całym systemie prawa zmian trwale sprzyjających temu procesowi oraz odpowiednich zmian w systemie i sposobie funkcjonowania aparatu państwowego.

Żywiołowy rozwój prawotwórczości resortowej wiązano m.in. z brakiem instytucji dokonującej wstępnej selekcji impulsów legislacyjnych i koordynującej cały proces przygotowywania rządowych projektów ustaw. Reakcją na ten stan rzeczy było utworzenie Rządowego Centrum Legislacji jako instytucji przygotowującej projekty aktów

---

<sup>14</sup> S. Wronkowska, *Problemy...*, rozdział IV.

<sup>15</sup> J. Wróblewski, *Teoria...*, s. 318; S. Wronkowska, *Problemy...*, s. 31.

<sup>16</sup> Resortowy model tworzenia prawa był uregulowany w ten sposób, że obowiązek przygotowania projektu ustawy należał do właściwego w danej sprawie ministra. Gotowy projekt ustawy kierowany był do konsultacji społecznych, polegających na przesłaniu projektu aktu do zainteresowanych i wybranych przez ministerstwo organizacji, które miały wyrazić opinię na jego temat. Kolejny etap merytorycznych prac nad projektem polegał na przeprowadzeniu uzgodnień międzyresortowych oraz zaopiniowaniu projektu przez stały komitet Rady Ministrów. Rada Ministrów podejmowała decyzje w drodze uzgodnień, a jedynie w wyjątkowych przypadkach przeprowadzało się głosowanie. Projekt ustawy, który został przyjęty przez rząd, był podpisywany przez premiera, a następnie kierowany do Sejmu.

<sup>17</sup> S. Wronkowska, *Problemy...*, s. 105.

<sup>18</sup> J. Wróblewski, *Zasady tworzenia...*, s. 17.

normatywnych oraz koordynującej proces legislacyjny Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i innych organów administracji rządowej.

## **2. Charakterystyka powstania i ewolucja roli wykonywanej przez Rządowe Centrum Legislacji**

Utworzenie z dniem 1 stycznia 2000 r. Rządowego Centrum Legislacji (RCL)<sup>19</sup> było jednym z elementów ustrojowej reformy Rządu<sup>20</sup>. RCL działa przy Prezesie Rady Ministrów jako państwowa jednostka organizacyjna podlegająca Prezesowi Rady Ministrów, powołana w celu zapewnienia koordynacji działalności legislacyjnej Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i innych organów administracji rządowej. RCL kieruje Prezes RCL przy pomocy wiceprezesów oraz dyrektorów komórek organizacyjnych. Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje Prezesa RCL oraz wiceprezesów na wniosek Prezesa RCL. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, tryb opracowywania przez RCL projektów aktów prawnych, a także zasad wynagradzania oraz wymagania kwalifikacyjne dotyczące pracowników RCL. Organizację RCL określa statut, nadany przez Prezesa Rady Ministrów. RCL, funkcjonujące pierwotnie w ramach struktury Kancelarii Prezesa Rady Ministrów<sup>21</sup>, zostało ostatecznie usytuowane poza jej strukturą.

W pierwotnym brzmieniu statutu RCL<sup>22</sup> w wewnętrznej strukturze organizacyjnej znalazły się trzy departamenty legislacyjne oraz Redakcja Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej i Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

---

<sup>19</sup> Rządowe Centrum Legislacji zostało utworzone na podstawie art. 8 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 70, poz. 778).

<sup>20</sup> Reforma centrum administracyjnego i gospodarczego rządu przeprowadzona w 1996 r. obejmowała swym zakresem sprawy organizacji i funkcjonowania Rady Ministrów oraz system funkcjonowania naczelných organów państwa. Pakiet ustaw reformujących model kierowania administracyjnego i gospodarczego państwa składał się z: 1) ustawy konstytucyjnej z dnia 21 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy konstytucyjnej o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz samorządzie terytorialnym, 2) ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędzie Ministra Finansów oraz urzędach i izbach skarbowych, 3) ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędzie Ministra Gospodarki, 4) ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, a także 5) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o organizacji i trybie pracy Rady Ministrów oraz o zakresie działania ministrów, 6) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o urzędzie Ministra Skarbu Państwa, 7) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej, 8) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Rządowym Centrum Studiów Strategicznych, 9) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej, 10) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie ustawy o terenowych organach rządowej administracji ogólnej. Wszystkie te ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 106, poz. 488–498.

<sup>21</sup> Do lipca 2000 r. RCL funkcjonowało w organizacji Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – rozporządzenie Prezesa RM z dnia 23 czerwca 1999 r. w sprawie nadania Statutu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (Dz. U. Nr 56, poz. 590).

<sup>22</sup> Zarządzenie Nr 79 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie nadania statutu Rządowego Centrum Legislacji (M.P. Nr 27, poz. 448).

Zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami dotyczącymi organizacji i trybu pracy Rady Ministrów RCL miało zapewnić koordynację działalności legislacyjnej Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i innych organów administracji rządowej oraz obsługę prawną Rady Ministrów, w szczególności w zakresie:

- 1) opracowywania stanowiska prawno-legislacyjnego do rządowych projektów aktów prawnych;
- 2) koordynowania przebiegu uzgodnień rządowych projektów aktów prawnych;
- 3) opracowywania pod względem legislacyjnym rządowych projektów aktów prawnych skierowanych do rozpatrzenia przez Radę Ministrów;
- 4) opracowywania rządowych projektów aktów prawnych w zakresie ustalonym przez Prezesa Rady Ministrów;
- 5) redagowania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”;
- 6) współdziałania z Komitetem Integracji Europejskiej w sprawie harmonizacji prawa polskiego z wymogami prawa Wspólnot Europejskich;
- 7) współdziałania z Radą Legislacyjną w zakresie opiniowania rządowych projektów aktów normatywnych pod względem ich zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz spójności z systemem prawa;
- 8) kontrolowania wydawania przez organy administracji rządowej przepisów wykonawczych do ustaw;
- 9) wykonywania innych zadań określonych w odrębnych przepisach lub wskazanych przez Prezesa Rady Ministrów<sup>23</sup>.

Niestety, ani reforma ustroju administracji rządowej, ani utworzenie RCL nie przyniosły oczekiwanych zmian. Nie pozostawiały co do tego żadnych wątpliwości kolejne oceny procesu tworzenia prawa. Nadal brakowało podmiotu odpowiedzialnego za całość legislacji rządowej. W. Staśkiewicz uważał, że „nie są tymi podmiotami ani poszczególne resorty, ani Ministerstwo Sprawiedliwości, ani Rządowe Centrum Legislacji, ani – co naturalne – Rada Ministrów. Żaden z tych podmiotów nie dysponuje w miarę całościową wiedzą o funkcjonujących aktach prawnych”<sup>24</sup>. Jego zdaniem dotychczasowy model legislacji można nazwać modelem żywiołowym, który nie toleruje planowania tworzenia prawa i niszczy jego elementy. Jeszcze szerzej odnieśli się do tego stanu rzeczy K.H. Goetz i R. Zubek: „Zdecentralizowanie stanowienia prawa jest główną przyczyną niektórych poważnych problemów polskiego ustawodawstwa, a szczególnie jego rozrostu, niestabil-

---

<sup>23</sup> Art. 14b i art. 14c ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o organizacji i trybie pracy Rady Ministrów oraz zakresie działania ministrów w brzmieniu nadanym przez art. 8 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 70, poz. 778).

<sup>24</sup> W. Staśkiewicz, *Stanowienie prawa...*, s. 45–53.



ności i nadmiernej szczegółowości oraz skłonności do tworzenia ustaw realizujących korzyści dla wąskich grup społecznych kosztem dobra zbiorowego”<sup>25</sup>.

Żywiołowość systemu tworzenia prawa obserwowano już na etapie inicjowania prac legislacyjnych. „Zdecentralizowana konfiguracja zachęca do nadmiernej produkcji ustawodawczej”<sup>26</sup>. „Łatwości inicjowania prac prawodawczych na etapie Rządowym sprzyja też to, że zgłoszenie inicjatyw legislacyjnych nie jest poprzedzone rzetelną analizą funkcjonowania obowiązujących aktów normujących daną dziedzinę ani oceną konieczności wydania nowego aktu normatywnego. W Polsce nie przeprowadza się testów celowości wydania lub zmiany ustawy, choć zaleca się to od ponad dwudziestu lat”<sup>27</sup>. Inicjowanie prac legislacyjnych *ad hoc* ograniczało możliwość planowania prac legislacyjnych. Z kolei konsultacjom społecznym zarzucano „brak reguł czasowych do przeprowadzenia zewnętrznych konsultacji, w tym do określenia, w jakim czasie organy państwowe oraz inne organizacje społeczne mają przedstawić opinie co do przesłanych projektów ustaw [...]”<sup>28</sup>. Zdaniem S. Wronkowskiej bardziej jest to „spełnienie kłopotliwego obowiązku, niż rodzaj debaty społecznej”<sup>29</sup>.

Do przedstawionych wyżej zarzutów dodawano jeszcze brak transparentności tworzenia prawa. Trudno bowiem było ustalić „w sposób jednoznaczny i transparentny rzeczywisty przebieg prac rządowych nad projektami ustaw i rolę poszczególnych uczestników, w tym w szczególności instytucji społeczeństwa obywatelskiego”<sup>30</sup>. Szczególną uwagę na brak transparentności w procesie tworzenia prawa zwracano w raporcie „Stanowienie prawa”<sup>31</sup>.

Takie działania skutkowały tym, że proces zasięgania opinii, jak również uwzględniania opinii w pracach legislacyjnych, był nieprzejrzysty.

Ponadto zarzucano, że brak przejrzystych procedur postępowania w trakcie procesu legislacyjnego uniemożliwiał parlamentarnej mniejszości skuteczne oddziaływanie na kształt stanowionego prawa<sup>32</sup>. Brak przejrzystości procesu legislacyjnego na poziomie rządowym powodował, że coraz częściej pisano i mówiono w mediach o wątpliwej jakości i podejrzanym celach przygotowywanych przez rząd i uchwalanych przez parlament aktów prawnych. Wszystko to musiało prowadzić do utraty zaufania społeczeństwa do demokratycznego państwa i jego instytucji.

---

<sup>25</sup> K.H. Goetz, R. Zubek, *Stanowienie prawa...*

<sup>26</sup> K.H. Goetz, R. Zubek, *Stanowienie prawa...*

<sup>27</sup> S. Wronkowska, *Tworzenie prawa w Polsce...*, s. 13.

<sup>28</sup> W. Stańkiewicz, *Stanowienie prawa...*, s. 45–53.

<sup>29</sup> S. Wronkowska, *Tworzenie prawa w Polsce...*, s. 12.

<sup>30</sup> *System stanowienia prawa w Polsce...*

<sup>31</sup> W. Stańkiewicz, *Stanowienie prawa...*, s. 45–53.

<sup>32</sup> E. Balcerowicz (red.), *Reforma procesu...*; Zeszyty BRE Bank – Case nr 72, s. 2, [http://www.case.com.pl/upload/publikacja\\_plik/3074534\\_bre72.pdf](http://www.case.com.pl/upload/publikacja_plik/3074534_bre72.pdf), [dostęp 15.05 2011].

Ostatnim zarzutem, pojawiającym się w zasadzie we wszystkich publikacjach<sup>33</sup>, który można uznać za podsumowanie większości wcześniejszych zarzutów, było zwrócenie uwagi na brak wyodrębnionej instytucji, która zajmowałaby się całościowo tworzeniem prawa na etapie rządowym.

Jednak żadna z analizowanych publikacji nie zawierała tezy, że **za większość niepowodzeń rządowej legislacji nie odpowiada brak instytucji w ogóle, ale brak takiej instytucji, która posiadałaby całościową wiedzę o funkcjonujących krajowych aktach prawnych i przepisach prawa Unii Europejskiej, która ponadto zajmowałaby się analizą prawa w praktyce, w tym dokonywałaby oceny skutków regulacji, prowadziła badania postlegislacyjne oraz dokonywałaby analizy orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego i Sądu Najwyższego**. Tymczasem „Rządowe Centrum Legislacji oraz Rada Legislacyjna zajmują się jedynie technicznymi aspektami tworzenia prawa”<sup>34</sup>.

Wprawdzie powołaniu RCL przyświecała idea ograniczenia negatywnych skutków funkcjonującego resortowego modelu tworzenia prawa, jednak **z perspektywy czasu, mając na względzie określone pierwotnie zadania, można stwierdzić, że RCL nie miało większego wpływu na resortowy model tworzenia prawa. RCL było jednostką pozostającą poza głównym nurtem procesu tworzenia prawa. Jego uprawnienia wobec ministerstw były znikome**. Było to widoczne zwłaszcza przy opracowywaniu przez poszczególne ministerstwa projektów ustaw w związku z dostosowaniem prawa krajowego do prawa Unii Europejskiej. W tym przypadku działania Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej nastawione były jedynie na dotrzymanie obowiązujących terminów dostosowania prawa polskiego do prawa Unii Europejskiej. Dobrze ujęła to S. Wronkowska, stwierdzając, że RCL nie zostało wyposażone w kompetencje pozwalające na współdecydowanie o przebiegu rządowego procesu legislacyjnego<sup>35</sup>.

Omówione wyżej spostrzeżenia, wnioski oraz oparta na nich krytyka sprawiły, że coraz częściej zaczęto się zastanawiać nad powierzeniem RCL nowych zadań, w tym opracowywania projektów ustaw na podstawie przyjętych przez Radę Ministrów założeń.

---

<sup>33</sup> S. Wronkowska, *Tworzenie prawa w Polsce...*, s. 13; E. Balcerowicz (red.), *Reforma procesu...* i publikacja W. Staśkiewicza, *Stanowienie prawa...* oraz raporty z realizacji projektów: *Społeczny monitoring procesu...*; Obserwatorium demokracji Instytut Spraw Publicznych, *Demokracja w Polsce 2007–2009*, Warszawa 2009; *System stanowienia prawa w Polsce...*; oraz raport K.H. Goetza i R. Zubka, *Stanowienie prawa...*

<sup>34</sup> W. Staśkiewicz, *Stanowienie prawa...*, s. 45–53.

<sup>35</sup> S. Wronkowska, *Tworzenie prawa w Polsce...*, s. 13.



### 3. Aktualne zadania Rządowego Centrum Legislacji

Do powierzenia nowych zadań RCL doszło w wyniku kolejnych nowelizacji<sup>36</sup> ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów<sup>37</sup>.

Wśród nowych zadań (stan prawny na 1 marca 2016 r.) w pierwszej kolejności należy wskazać opracowywanie przez RCL rządowych projektów ustaw na zasadach i w trybie określonych w Regulaminie pracy Rady Ministrów<sup>38</sup>, chyba że na podstawie odrębnych przepisów opracowywanie niektórych rodzajów projektów ustaw należy do właściwości innych podmiotów. RCL wraz z opracowaniem projektu ustawy również opracowuje część uzasadnienia projektu ustawy obejmującą wykazanie różnicy między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym, czyli przewidywane skutki prawne wejścia ustawy w życie (§ 114 Regulaminu pracy Rady Ministrów).

Powierzenie tego zadania RCL jest niewątpliwie próbą odpowiedzi na postulat dotyczący odejścia od modelu resortowego tworzenia prawa.

RCL na podstawie założeń projektu ustawy przyjętych przez Radę Ministrów opracowuje projekt ustawy we współpracy z organem wnioskującym, który w szczególności przekazuje RCL szczegółowe propozycje rozwiązań niezbędnych do sporządzenia projektu ustawy oraz przedstawia informacje i wyjaśnienia dotyczące projektu ustawy. Członkowie Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a także centralne organy administracji rządowej, wojewodowie, pełnomocnicy rządu oraz inne podmioty uprawnione do opracowywania projektów aktów normatywnych, w zakresie swojej właściwości, współpracują z RCL i organem wnioskującym w sprawach opracowania projektu ustawy, w tym przedstawiają niezbędne informacje i wyjaśnienia (§ 112 Regulaminu pracy Rady Ministrów). Przepisy obowiązującego Regulaminu pracy Rady Ministrów<sup>39</sup> regulują warunki i zakres wzajemnej współpracy między RCL a organem wnioskującym (§ 112–116, 121, 122 i 124 Regulaminu pracy Rady Ministrów). Zgodnie z tymi przepisami organ wnioskujący może zgłosić RCL uwagi do projektu ustawy, a RCL sporządza i przekazuje organowi wnioskującemu nowy tekst projektu ustawy uwzględniający zgłoszone uwagi, z tym że zagadnienia o charakterze legislacyjnym rozstrzyga RCL. Po zaakceptowaniu poprawionego projektu ustawy organ wnioskujący kieruje przekazany przez RCL projekt ustawy do dalszych prac legislacyjnych po jego uzupełnieniu zgodnie z wymogami określonymi niniejszą uchwałą, w szczególności po sporządzeniu i dołą-

---

<sup>36</sup> Ustawa z dnia 24 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 70, poz. 778).

<sup>37</sup> Tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 392 z późn. zm.

<sup>38</sup> M. P. z 2009 r. Nr 20, poz. 246 z późn. zm.

<sup>39</sup> Tekst jedn. M.P. z 2013 r., poz. 979 z późn.zm.

czeniu do projektu jego uzasadnienia wraz z OSR, przy czym organ wnioskujący włącza do uzasadnienia część opracowaną przez RCL.

Należy podkreślić, iż zmiany w projekcie ustawy organ wnioskujący wprowadza we współpracy z RCL. Co do zasady, projektu ustawy opracowanego przez RCL nie kieruje się do rozpatrzenia przez komisję prawniczą. Jednak np. w przypadku, gdy zakres zmian projektu ustawy był znaczny, Prezes RCL może zdecydować o rozpatrzeniu projektu przez komisję prawniczą. W takiej sytuacji występuje do organu wnioskującego o przekazanie do RCL projektu ustawy zgodnego z ustaleniami Stałego Komitetu Rady Ministrów. RCL sporządza tekst projektu ustawy uwzględniający ustalenia dokonane przez komisję prawniczą i przekazuje go organowi wnioskującemu.

Pomimo zakończenia prac nad projektem ustawy na poziomie rządowym, w związku z przyjęciem go przez Radę Ministrów, może zdarzyć się tak, że organ wnioskujący wystąpi z wnioskiem do Prezesa Rządowego Centrum Legislacji o wyznaczenie przedstawiciela RCL do udziału w pracach parlamentarnych nad projektem ustawy.

Od zasady sporządzania projektu ustawy przez RCL są jednak dwa wyjątki.

Pierwszy wyjątek dotyczy sytuacji, gdy w uzasadnionych przypadkach Prezes Rady Ministrów albo działający z jego upoważnienia Sekretarz Rady Ministrów, na wniosek organu wnioskującego lub Prezesa RCL, zdecyduje o powierzeniu sporządzenia projektu ustawy na podstawie założeń przyjętych przez Radę Ministrów organowi wnioskującemu (§ 125 ust. 1 Regulaminu pracy Rady Ministrów). Drugi wyjątek obejmuje sytuacje, w których sporządzenie ustawy przez podmiot inny niż RCL wynika z przepisów odrębnych RCL (§ 125 ust. 2 Regulaminu pracy Rady Ministrów).

Od momentu powierzenia RCL zadania sporządzania rządowych projektów ustaw na podstawie założeń powstało 147 takich projektów, w tym 125 zostało przyjętych przez Radę Ministrów, a 112 opublikowanych w Dzienniku Ustaw, w toku prac jest 1 projekt ustawy, a w przypadku 4 projektów zrezygnowano z dalszych prac (stan na dzień 30 października 2015 r.).

Następne zadanie nałożone na RCL polega na analizowaniu orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, a także Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i Sądu Pierwszej Instancji w szczególności w zakresie wpływu na polski system prawa. Jak wynika z uzasadnienia do ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o Radzie Ministrów oraz niektórych innych ustaw, do zakresu działania RCL należałoby bieżące dokonywanie takich analiz w skali zbiorczej.

Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego stwierdzających niezgodność ustaw z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej lub z ratyfikowaną umową międzynarodową, której ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie. Powierzone zadanie ma umożliwić RCL opracowywanie, uzgad-

nianie i wnoszenie projektów aktów prawnych w zakresie związanym z wykonywaniem orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, do czego Prezes Rady Ministrów – jeszcze przed nowelizacją – upoważnił Prezesa Centrum<sup>40</sup>.

Warto dodać, że w tamtym czasie było około 400 orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego wymagających podjęcia odpowiednich działań legislacyjnych, przy czym w przypadku 99 takich orzeczeń należało przygotować projekty nowych ustaw. Obecnie liczba projektów ustaw wykonujących wyroki Trybunału Konstytucyjnego opracowanych przez Rządowe Centrum Legislacji i przyjętych przez Radę Ministrów wynosi 20<sup>41</sup>.

W obecnej chwili zadanie to wykonywane jest w RCL przez komórkę organizacyjną zajmującą się analizą wyroków, głównie Trybunału Konstytucyjnego. Wyroki są analizowane przez legislatorów RCL i zgodnie z procedurą, w zależności od stopnia zaawansowania prac nad projektami aktów normatywnych, albo zostają w RCL, albo trafiają do Sejmu lub do właściwych ministerstw.

Jest to jeszcze jeden powód, aby uznać, że polskie prawodawstwo ulega transformacji, co w konsekwencji może skutkować tym, że prawo będzie czynnikiem stabilizacji, a nie przyczyną destabilizacji systemu prawa. Z pewnością do obowiązków władzy wykonawczej powinno należeć konsekwentne i długofalowe obserwowanie efektów tworzonego prawa.

Kolejnym zadaniem<sup>42</sup> RCL jest nie tylko – jak to miało miejsce przed nowelizacją – redagowanie Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, lecz także ich wydawanie na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach. Na tej płaszczyźnie dokonane zostały bardzo poważne zmiany. Głównym założeniem działań związanych z publikacją Dzienników Urzędowych RP było umożliwienie powszechnej i natychmiastowej dostępności do nich. Wydawanie w formie elektronicznej doskonale realizuje ten cel. Przygotowanie i dystrybucja papierowej wersji trwały czasami dość długo, a w obecnej chwili zarówno każdy urząd, jak i obywatel ma prawie natychmiastowy dostęp do publikowanych przepisów. Ta forma również przyczynia się do transparentności i przejrzystości systemu prawa.

Innym zadaniem, powierzonym RCL na krótko przed wyborami parlamentarnymi, jest zapewnienie obsługi prawnej Rady Ministrów poprzez zapewnienie udziału Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, polegającej na przygotowywaniu stanowisk Rady Ministrów i Prezesa Rady Mini-

---

<sup>40</sup> *Rządowe Centrum Legislacji. 15 lat w historii tworzenia i ogłaszania prawa*, Warszawa 2015, s. 126.

<sup>41</sup> *Rządowe Centrum Legislacji. 15 lat w historii ...*, s. 126.

<sup>42</sup> W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 2011 r. o zmianie ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 117, poz. 676).

strów w sprawie rozstrzyganej przez Trybunał Konstytucyjny, a także przedstawienie tych stanowisk na rozprawie<sup>43</sup>.

Na RCL lub jego organy nałożono także szereg zadań w zakresie informowania o pracach związanych z tworzeniem prawa. Prezesowi RCL powierzono zadanie opracowania dla celów informacyjnych oraz udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej RCL i aktualizacji opisu procedur przyjmowania projektów dokumentów Rządowych. Zadanie to, jak wskazano w uzasadnieniu projektu Regulaminu, jest również realizacją postulatu zawartego w opinii Rady Legislacyjnej z 24 października 2012 r., dotyczącej propozycji zwiększenia przejrzystości rządowego procesu legislacyjnego.

Ponadto w związku z obowiązkiem publicznego udostępniania informacji przez władze publiczne oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne, w szczególności w zakresie tworzenia projektów aktów normatywnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 782 z późn. zm.), RCL utworzyło platformę pod nazwą „Rządowy Proces Legislacyjny”, na której są opublikowane informacje o podjęciu przez organy administracji rządowej decyzji dotyczących rozpoczęcia prac nad projektami aktów normatywnych i o uzyskaniu akceptacji przez wpisanie danego projektu do odpowiedniego wykazu prac Rady Ministrów.

Oznacza to, że uczestnicy procesu legislacyjnego mają obowiązek zamieszczania na tej platformie wszelkich dokumentów dotyczących prac nad projektami aktów normatywnych i założeń do projektów ustaw. Nadzór nad tym sprawuje Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, a RCL, opiniując powstające w różnych resortach i urzędach projekty, ocenia także, czy prace nad nimi były właściwie podawane do publicznej wiadomości.

#### 4. Ocena roli Rządowego Centrum Legislacji

Nałożone na RCL zadanie polegające na opracowywaniu ustaw, wykonujące postulat S. Wronkowskiej<sup>44</sup> i W. Staśkiewicza<sup>45</sup> dotyczący odejścia od resortowości tworzenia prawa, spowodowało, iż **przygotowywane przez RCL projekty ustaw były i są oceniane lepiej od projektów ustaw przygotowanych przez resorty**. Rada Legislacyjna w swoich sprawozdaniach pozytywnie odnosiła się do projektów, które były opracowywane przez RCL, wskazując, iż „dało się zaobserwować pewną regułę generalną polegającą na tym, że wyższy standard legislacyjny prezentowały akty tworzone przez Rządowe Centrum Legislacji”<sup>46</sup>.

<sup>43</sup> Art. 14 c pkt 3 a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 392 z późn. zm.).

<sup>44</sup> S. Wronkowska, *Tworzenie prawa w Polsce...*, s. 18.

<sup>45</sup> W. Staśkiewicz, *Stanowienie prawa...*, s. 45–53.

<sup>46</sup> Sprawozdanie z działalności Rady Legislacyjnej XI Kadencji.

Na obecnym etapie nie sposób jeszcze stwierdzić, czy dojdzie do całkowitego odejścia od resortowego modelu tworzenia prawa. Według opinii Biura Analiz Sejmu wyjątki od zasady opracowywania przez RCL projektów ustaw mogą stwarzać zagrożenie zaprzepaszczenia nadziei na eliminację wad dotychczasowego systemu<sup>47</sup>.

Jak wskazuje M. Berek, Prezes RCL w latach 2008–2015: „Obecnie praktyka w tej dziedzinie jest jeszcze mieszana, jednak docelowym modelem jest przygotowywanie wszystkich Rządowych projektów w Rządowym Centrum Legislacji”<sup>48</sup>. Należy zaznaczyć, że aby tak się stało, konieczne jest dalsze ograniczenie możliwości odstępiania od opracowania projektu założeń projektu ustawy.

Z kolei samo **zadanie polegające na opracowywaniu dla celów informacyjnych dokumentów rządowych oraz udostępnianiu ich w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej RCL, a także aktualizacji opisu procedur przyjmowania poszczególnych rodzajów projektów dokumentów rządowych, które służy przejrzystości tworzenia prawa, pozwala stwierdzić, iż rząd zaczyna dostrzegać potrzebę stworzenia przejrzystego procesu stanowienia prawa**. Im więcej będzie dyskusji i konsultacji w trakcie tworzenia założeń do aktów prawnych, tym większa będzie szansa na uniknięcie pomyłek oraz na to, że obywatele będą aprobowali istniejący system prawny i przestrzegali prawa.

Wszystko to pozwala przypuszczać, że **jeżeli zostanie utrzymany kierunek zmian w reformie tworzenia prawa, to rola RCL będzie rosła**<sup>49</sup>. Może się ono stać instytucją, która będzie posiadać całościową wiedzę zarówno o funkcjonujących aktach prawnych krajowych, jak i przepisach prawa Unii Europejskiej, będzie zajmować się analizą prawa w praktyce, w tym dokonywać oceny skutków regulacji, prowadzić badania postlegislacyjne, dokonywać analizy orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego i Sądu Najwyższego. Dopiero tak ukształtowana instytucja będzie sprzyjać uporządkowaniu i stabilizacji systemu prawnego.

---

<sup>47</sup> A. Szymt, *Opinia do projektu nowelizacji ustawy o Radzie Ministrów (druk nr 1344)*, Biuro Analiz Sejmowych, Warszawa 19 grudnia 2008 r., s. 3, <http://orka.sejm.gov.pl/proc6.nsf>, [dostęp 1.06.2015].

<sup>48</sup> *Rządowe Centrum Legislacji. 15 lat w historii ...*, s. 95.

<sup>49</sup> Nowe zadania pociągnęły za sobą zmianę stanu zatrudnienia. W RCL początkowo pracowało 78 osób, a w 2015 r. liczba pracowników wzrosła do 179, przy czym zatrudnionych legislatorów było 84 (dane pochodzą z: *Rządowe Centrum Legislacji. 15 lat w historii ...*, s. 55. oraz z: *Księga XV-lecia Rządowego Centrum Legislacji „Lege sab omnibus intellegi debent”*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2015, s. 33.).

## Bibliografia

### Literatura

- Bafia J., *Zasady tworzenia prawa*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1984.
- Balcerowicz E. (red.), *Reforma procesu stanowienia prawa*, Centrum Analiz Społecznych Ekonomicznych, Warszawa; Zeszyty BRE Bank – Case nr 72, s. 2, [http://www.case.com.pl/upload/publikacja\\_plik/3074534\\_bre72.pdf](http://www.case.com.pl/upload/publikacja_plik/3074534_bre72.pdf), [dostęp 15.05 2011].
- Dąbrowska A., Rzeczkowski G., *Źle lub jeszcze gorzej, czyli jak się tworzy w Polsce prawo. Prawo last minute*, <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1524971,1,zle-lub-jeszcze-gorzej-czyli-jak-sie-tworzy-w-polsce-prawo.read> [dostęp 30.06. 2015].
- Goetz K. H., Zubek R., *Stanowienie prawa w Polsce. Reguły legislacyjne a jakość ustawodawstwa*, opracowanie wydane w ramach programu Ernst & Young Sprawne Państwo, maj 2005.
- Jaskiernia J., *Zasady demokratycznego państwa prawnego w sejmowym postępowaniu ustawodawczym*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 1999.
- Obserwatorium demokracji. Instytut Spraw Publicznych, *Demokracja w Polsce 2007–2009*, Warszawa 2009, [http://www.batory.org.pl/doc/Proces\\_stanowienia\\_prawa\\_raport.pdf](http://www.batory.org.pl/doc/Proces_stanowienia_prawa_raport.pdf).
- Rządowe Centrum Legislacji. *15 lat w historii tworzenia i ogłaszania prawa*, Warszawa 2015.
- Społeczny monitoring procesu stanowienia prawa*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2008.
- Sprawozdanie z działalności Rady Legislacyjnej XI Kadencji [radalegislacyjna.gov.pl/sites/default/files/rl\\_sprawozdanie](http://radalegislacyjna.gov.pl/sites/default/files/rl_sprawozdanie)
- Stańkiewicz S., *Obserwatorium demokracji w Polsce*, [w:] L. Kolarska-Bobińska, J. Kucharczyk (red.), *Demokracja w Polsce 2007–2009*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2009.
- Stańkiewicz W., *Stanowienie prawa*, [w:] L. Kolarska-Bobińska (red.), *Co warto, co należy zmienić. Poprawa jakości demokracji w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2008.
- System stanowienia prawa w Polsce– Zielona Księga*, Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2013.
- Szmyt A., *Opinia do projektu nowelizacji ustawy o Radzie Ministrów (druk nr 1344)*, Biuro Analiz Sejmowych, Warszawa 19 grudnia 2008 r., s. 3, <http://orka.sejm.gov.pl/proc6.nsf>, [dostęp 15.12 2015].
- Wronkowska S., *Problemy racjonalnego tworzenia prawa*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1982.
- Wronkowska S., *Zagadnienia procesu legislacyjnego* „Przegląd Legislacyjny” 2000, nr 1.
- Wronkowska S., *Tworzenie prawa w Polsce – ocena i poprawne kierunki zmian. Raport Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów*, „Przegląd Legislacyjny” 2006, nr 1.
- Wróblewski J., *Teoria racjonalnego tworzenia prawa*, Polska Akademia Nauk, Warszawa 1985.
- Wróblewski J., *Zasady tworzenia prawa*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1989.

### Źródła

- Ustawa z dnia 24 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 70, poz. 778.
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o Radzie Ministrów oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 42, poz. 337.



Ustawa z dnia 4 marca 2011 r. o zmianie ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 117, poz. 676.

Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 392.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 1999 r. w sprawie nadania statutu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Dz. U. Nr 56, poz. 590.

Zarządzenie Nr 79 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie nadania statutu Rządowego Centrum Legislacji, M. P. Nr 27, poz. 448.

Uchwała Nr 38 Rady Ministrów z dnia 31 marca 2009 r. zmieniająca uchwałę – Regulamin pracy Rady Ministrów, M.P. Nr 20, poz. 246.

